

RAZSEŽNOSTI DUHOVNIŠKEGA OBLIKOVANJA

Janez Pavel II.. Posinodalna apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev. 1992. Cerkevni dokumenti 48. Ljubljana: Družina.

DUHOVNO OBLIKOVANJE: v občestvu z Bogom in v iskanju Kristusa

Jezusov obraz, Rembrandt

45. Če se človeško oblikovanje razvija v povezavi z antropologijo, ki sprejema vso resnico o človeku, se odpira in dopolnjuje v duhovnem oblikovanju. Vsak človek, ustvarjen od Boga in odrešen s Kristusovo krvjo, je poklican v

prerojenje »z vodo in Duhom« (prim. Jn 3,5), in da postane »sin v Sinu«. V tem učinkovitem božjem načrtu je temelj globoke religiozne razsežnosti človeškega bitja, kot jo sicer uvidi in priznava preprost razum: človek je odprt za nadnaravno, za absolutno; ima srce, ki je nemirno, dokler se ne odpočije v Bogu.

Iz te temeljne in neutešne religiozne potrebe izhaja in se razpleta vzgojni **proces duhovnega življenja, razumljen kot odnos in občestvo z Bogom**. Po razodetju in krščanski izkušnji ima duhovno oblikovanje nezamenljivo izvornost, ki izhaja iz evangeljske »novosti«. **Dejansko je »delo Svetega Duha in zajema celotnega človeka**; uvaja ga v globoko občestvo z Jezusom Kristusom, dobrim Pastirjem; vodi k podvrženosti vsega življenja Duhu v sinovski drži do Očeta in v zaupni privrženosti Cerкви. Temelji na izkušnji križa, da bi moglo voditi v iskreno občestvo, v celotno velikonočno skrivnost.

Kot vidimo, gre za duhovno oblikovanje, ki je skupno vsem vernikom, ki pa zahteva, da se ga uredi po tistih pomenih in značilnostih, ki izhajajo iz identitete duhovnika in njegove službe. Za vsakega vernika je duhovno oblikovanje središče in v eno povezuje njegovo bitje in njegovo življenje kot kristjana. Tako je **za vsakega duhovnika duhovno oblikovanje srce, ki združuje in poživlja njegovo bitje in delovanje kot duhovnika**. V tem pomenu sinodalni očetje pravijo, da »bi bilo **pastoralno oblikovanje brez duhovnega oblikovanja brez temelja**«, in da je duhovno oblikovanje »izredno pomembna prvina duhovniške vzgoje«.

Bistvena vsebina duhovnega oblikovanja v točno določenem potnem načrtu naproti duhovništvu dobro izraža koncilski odlok o duhovniški vzgoji: *»Duhovna vzgoja (...) naj skrbi za to, da se bodo bogoslovci naučili stalno živeti v pristrčnem odnosu z Očetom po njegovem Sinu Jezusu Kristusu v Svetem Duhu. Ker bodo s posvečenjem postali podoba Kristusa duhovnika, naj se navadijo biti z njim kot prijatelji združeni tudi v najgloblji predanosti vsega življenja. Iz njegove velikonočne skrivnosti naj tako živijo, da bodo znali vanjo uvajati tudi ljudstvo, ki jim bo zaupano. Naučijo na se iskati Kristusa v zvestem premišljevanju božje besede; v dejavnem udeleževanju v svetih skrivnostih Cerkve, predvsem evharistije in duhovnih dnevnic; v škofu, ki jim daje poslanstvo, in v ljudeh, h katerim so poslani, posebno v ubogih, otrokih, bolnikih, grešnikih in v nevernih. Z otroškim zaupanjem naj ljubijo in častijo preblaženo Devico Marijo, ki jo je na križu umirajoči Jezus Kristus dal učencu za mater«.*

46. Koncilsko besedilo zasluži skrbno, z ljubeznijo opravljeno premišljevanje, iz katerega lahko izluščimo nekaj temeljnih vrednot in zahtev duhovne poti duhovniškega kandidata.

Predvsem izstopa vrednota in potreba **»živeti tesno združeni« z Jezusom Kristusom**. Združenje z Gospodom, utemeljeno v krstu in hranjeno z evharistijo, se hoče izraziti s temeljitim obnavljanjem v vsakodnevnem življenju. Globoko občestvo s Sveto Trojico, oziroma novo življenje milosti, ki nas dela božje otroke, je »novost« za vernika: novost, ki vključuje biti in delati. To je **»skrivnost« krščanskega bivanja, ki je pod vplivom Svetega Duha**: zato mora graditi »etos«, nravni značaj kristjanovega življenja. **Jezus nas je s prispodobo trte in mladik poučil o tej čudoviti vsebini krščanskega življenja, ki je tudi srčika duhovnega življenja**: *»Jaz sem prava vinska trta in moj Oče je vinogradnik... Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more sama roditi sadu, če ne ostane na trti, tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni. Janez sem trta, vi mladike. Kdor živi v meni in jaz v njem, rodi obilo sadu, kajti brez mene ne morete ničesar storiti«* (Jn 15,1.4-5).

V današnji kulturi gotovo ne manjka duhovnih in verskih vrednot; človeka, kljub vsemu nasprotnemu videzu, neutrudno spremlja lahkota in žeja po Bogu. **Večkrat pa je krščanska vera v nevarnosti, da se gleda nanjo kot na eno izmed mnogih ali da se jo skrči na samo socialno etiko v službi človeka**. Tako ne izstopa vedno njena presenetljiva novost v zgodovini: je »skrivnost«, dogodek Božjega Sina, ki postane človek in daje tistim, ki ga sprejmejo, »pravico, da postanejo božji otroci« (Jn 1,12), je oznanilo, še več, dar osebne zaveze ljubezni in življenja Boga s človekom. Samo tedaj, če se bodo bodoči duhovniki v primerni duhovni vzgoji globoko seznanili in vedno bolj doživljali to 'skrivnost', bodo lahko posredovali drugim to presenetljivo in osrečujoče oznanilo (prim. 1 Jn 1,1-4).

Koncilsko besedilo se dobro zaveda popolne nadnaravnosti krščanske skrivnosti, vendar z »odtenkom prijateljstva« označuje **tesno povezanost bodočih duhovnikov z Jezusom**. To ni brezmiselna človekova zahteva. To je preprosto neprecenljiv dar Kristusa, ki je svojim apostolom rekel: *»Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas pa sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta«* (Jn 15,15)

Koncilsko besedilo nadaljuje z drugo veliko duhovno vrednoto: z iskanjem Jezusa. **»Naučijo naj se iskati Kristusa«**. To je, skupaj z iskanjem Boga (quaerere Deum), klasična tema krščanske duhovnosti, ki se posebno izraža v okolju poklicev apostolov. **Ko Janez pripoveduje o hoji za Jezusom prvih dveh učencev, poudarja prostor, ki ga zavzema to »iskanje«**. Jezus sam ju vpraša: *»Kaj iščeta?«*. Odgovorita mu: *»Rabi, kje stanuješ?«*. Evangelist nadaljuje: *»Reče jim: 'Pridita in bosta videla.' Gresta torej in vidita, kjer stanuje, ter ostaneta pri njem tisti dan«* (Jn 1,37-39). V nekem pomenu obvladuje to iskanje duhovno življenje tistega, ki se pripravlja na duhovništvo: iskati in najti Učitelja, da bi šli za njim, da bi bili z njim. To 'iskanje' se bo moralo nadaljevati tudi v duhovnikovi službi in življenju, tako je neizčrpna skrivnost posnemanje Kristusovega življenja in deležništva pri njem. **Tako kot se bo moralo nadaljevati tisto 'najti' Učitelja, da se ga pokaže drugim, ali bolje, da se zbudi v drugih želja iskati Učitelja**. To pa je zares mogoče, če se drugim predloži življenjska 'izkušnja', izkušnja, ki jo velja sodoživljati. **Tako je ravnal Andrej, da bi privedel brata Simona k Jezusu: Andrej je, piše evangelist Janez, »najprej našel svojega brata Simona in mu rekel: 'Našli smo Mesijo (to pomeni Kristusa).' Privedel ga je k Jezusu«** (Jn 1,41-42). Tako je bil poklican tudi Simon, da gre kot apostol za Mesijo: *»Jezus je uprl pogled vanj in mu rekel: 'Ti si Simon, Janezov sin. Imenoval se boš Kefa (to pomeni Peter)'«* (Jn 4,42).

Sv. Avguštin

Kaj pa v duhovnem življenju pomeni iskati Kristusa? In kje ga najti? »Učenik, Kje stanuješ?« Koncilski odlok o duhovniški vzgoji se zdi, pokaže **trojno pot, ki jo je treba prehoditi:**

- *zvesto premišljevanje božje besede,*
- *dejavna priprava na svete skrivnosti Cerkve in*
- *služenje dejavne ljubezni »malim«.*

To so tri velike vrednote in zahteve, ki podrobneje določajo vsebino duhovnega oblikovanja duhovniškega kandidata.

Branje božje besede ob premišljevanju in molitvi

47. Bistvena prvina duhovnega oblikovanja je branje božje besede ob premišljevanju in molitvi (*lectio divina*), je spoštljivo in z ljubeznijo prepojeno poslušanje Kristusa, ki govori. V luči in moči božje besede lahko človek odkrije, dojame in ljubi svoj poklic, gre za njim in izpolni svoje poslanstvo, tako da vse njegovo življenje dobi svoj enoten in radikalen pomen v tem, da je cilj

Rembrandt, Emavs

božje besede, ki kliče človeka, in začetek človekove besede, ki odgovarja Bogu. *Domačnost z božjo besedo bo olajšala pot spreobrnjenja*, ne samo v pomenu odtrgati se od slabega in držati se dobrega, ampak tudi v pomenu gojiti v srcu božje misli, tako da vera kot odgovor na božjo besedo, postane novo merilo presojanja in vrednotenja ljudi in stvari, dogodkov in problemov.

Da bi le k božji besedi pristopali in jo poslušali v njeni pravi naravi: po njej namreč srečujemo Boga samega, Bog govori človeku; srečujemo Kristusa, Božjo Besedo, Resnico, ki je obenem

Pot in Življenje (prim. Jn 14,6). *Gre za to, da beremo »pisma«, tako da poslušamo »besede«, »božjo besedo«, kot nas spomni koncil: »Sveto pismo vsebuje božjo besedo in je v resnici božja beseda, ker je navdihnjeno«.* (BR 24) In koncil nadaljuje: »V tem razodetju nevidni Bog (prim. Kol 1,15; 1 Tim 1,17) iz preobilja svoje ljubezni nagovarja ljudi kot prijatelje (prim. 2 Mz 33,11; Jn 15,14-15) in občuje z njimi (prim. Bar 3,38), da bi jih povabil in sprejel v svoje občestvo«. (BR 2)

Ljubeče poznavanje in molitvena domačnost z božjo besedo dajejo poseben pomen duhovnikovi preroški službi, za katere primerno opravljanje sta nujen pogoj posebno v zvezi »nove evangelizacije«, h kateri je danes Cerkev poklicana. Koncil opominja: »Zato morajo vsi kleriki, predvsem duhovniki in drugi, ki se kot diakoni ali katehisti zakonito posvečajo službi besede, *neprestano gojiti duhovno branje in temeljito preučevanje Svetega pisma, da ne bi kdo od njih*

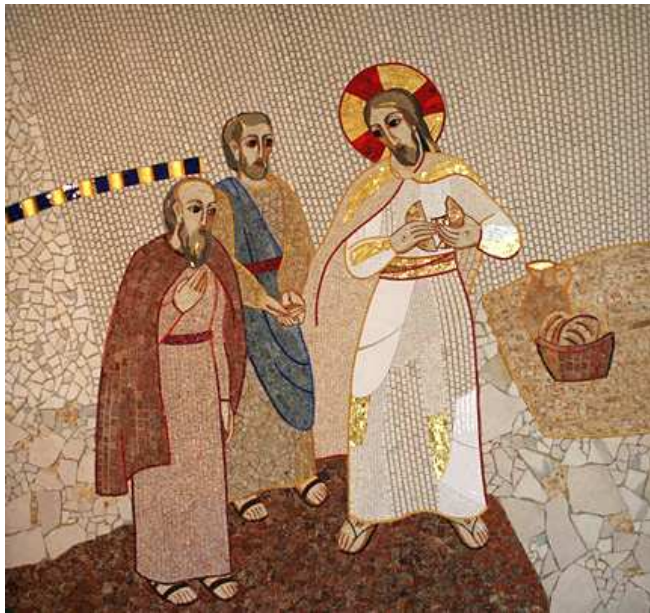
postal »prazen oznanjevalec božje besede na zunaj, ne da bi bil poslušalec na znotraj« (Sv. Avguštin, Govori 179, 1: PL 38,966)«. (BR 25)

Prva in temeljna oblika odgovora na božjo besedo je **molitev**, ki je brez dvoma glavna vrednota in zahteva duhovnega oblikovanja. Voditi mora duhovniškega kandidata k spoznavanju in izkušanju pristnega pomena krščanske molitve, to, da je živo in osebno srečanje z Očetom po edinorojenem Sinu in po delovanju Svetega Duha, **dialog**, ki je deleženje pri Jezusovem sinovskem pogovoru z Očetom. Pri duhovnikovem poslanstvu gotovo ni drugotnega pomena to, da je »vzgojitelj za molitev«. Če pa je duhovnik bil oblikovan in se še naprej oblikuje v šoli Jezusa v molitvi, bo lahko vzgojil druge za isto šolo. To zahtevajo ljudje od duhovnika: Duhovnik je božji človek, ki pripada Bogu in spominja na Boga. Ko pismo Hebrejcem govori o Kristusu, ga predstavlja kot »usmiljenega in pred bogom zanesljivega velikega duhovnika« (Heb 2,17) ... **Kristjani upajo, da bodo v duhovniku našli ne samo človeka, ki jih sprejema, ki rad posluša in jim izpričuje iskreno simpatijo, ampak tudi in predvsem človeka, ki jim pomaga, da gledajo Boga, da se dvigajo k njemu**. Potrebno je torej, da duhovnik oblikovan za globoko prisrčnost z Bogom. Tisti, ki se pripravljajo na duhovništvo, morajo razumeti, da bo vsa vrednost njihovega duhovniškega življenja odvisna od iskrene podaritve njih samih Kristusu in po njem Očetu.

V razmerah nemira in hrupa naše družbe je potrebna pedagogika molitve in vzgoja za globok človeški čut in religiozno **vrednoto molka** kot nujnega duhovnega ozračja, da človek zazna božjo navzočnost in se ji prepusti (prim. 1 Kr 19,11).

Evharistija in molitveno bogoslužje

48. Vrhunec krščanske molitve je evharistija, »vrhunec in vir« zakramentov in molitvenega bogoslužja. Za duhovno oblikovanje vsakega kristjana, posebej še duhovnika, je nujno potrebna liturgična vzgoja v polnem pomenu življenjskega vključevanja v velikonočno skrivnost umrlega in od mrtvih vstalega Kristusa, navzočega in delujočega v zakramentih Cerkve. Občestvo z Bogom, **opora vsega duhovnega življenja, je dar in sad zakramentov**; hkrati pa je naloga in odgovornost, ki ju zakramenti zaupajo vernikovi svobodi, da bi to občestvo živelo v odločitvah, v naravnosti in dejanjih njegovega vsakdanjega življenja. V tem pomenu je »milost«, ki napravi kristjanovo življenje »novo«, milost umrlega in od mrtvih vstalega Jezusa Kristusa, ki ne neha pošiljati svojega svetega in posvečujočega Duha v zakramentih; tako je po zakramentih kot »nova postava«, ki mora voditi in urejati kristjanovo življenje, napisana v »novo srce«. Postava ljubezni do Boga in bratov, ki jo zakramenti pomenijo in posredujejo, je kot odgovor in podaljšanje božje ljubezni do človeka. Neposredno lahko razumemo **vrednost polnega, zavestnega in dejavnega sodelovanja pri obhajanju zakramentov kot dar in nalogo tiste »pastoralne ljubezni**«, ki je duša duhovniške službe.

Centro Alletti, Emavs: Razlomljeni kruh, Madrid (2005)

To velja zlasti za **sodelovanje pri evharistiji**, ki je spomin Kristusove daritvene smrti in njegovega slavnega vnebohoda, »zakrament usmiljenja, znamenje edinosti in vezi ljubezni«, velikonočna večerja, v kateri »prejemamo Kristusa, ... duša se nam napolnjuje z milostjo in nam daje poroštvo prihodnje slave«. (Molitveno bogoslužje, antifona k Magnificatu pri drugih večernicah na praznik Svetega Rešnjega Telesa.) Duhovniki kot služabniki božjih skrivnosti so predvsem **služabniki**

mašne daritve: njihova vloga je povsem nenadomestljiva, saj brez duhovnika ne more biti nobene evharistične daritve.

To nam razloži bistven pomen evharistije za duhovniško življenje in službo in zato tudi duhovnega oblikovanja duhovniških kandidatov. Zelo preprosto in v čim konkretniji pouk ponavljam: *»Zato bo zelo primerno, da **semeniščniki vsak dan sodelujejo pri evharističnem slavju**, tako da si v prihodnje vzamejo kot pravilo svojega duhovniškega življenja vsakdanjo sveto daritev. Poleg tega bodo vzgojeni, da imajo evharistično daritev za bistveni trenutek svojega dneva, v katerem bodo dejavno sodelovali in se ne bodo nikoli zadovoljili z navzočnostjo zgolj iz navade. Končno bodo duhovniški kandidati oblikovani za globoka razpoloženja, ki jih evharistija pospešuje: hvaležnost za dobrote, prejete od zgoraj, saj je evharistija dejanje zahvale; daritveno naravnost, da s Kristusovo evharistično daritvijo združijo svojo osebno podaritev; ljubezen, ki jo hrani zakrament, ki je znamenje edinosti in delitev z drugimi; željo po kontemplaciji in adoraciji pred Kristusom, dejansko navzočim pod evharističnima podobama«.* (Angelus. 1. julija 1990, ; L'Osservatore Romano, 2-3. julija 1990)

Nujno je potrebno in obvezno, da se pri duhovnem oblikovanju **znova odkrije lepota in veselje zakramenta pokore**. V kulturi, ki je z novimi in zelo finimi oblikami samoopravičenja v nevarnosti, da usodno izgubi »čut za greh« in dosledno tudi tolažljivo veselje prošnje za odpuščanje (prim. Ps 51,14) in srečanje z Bogom, »polnim usmiljenja« (Ef 2,4). Zato je nujno

potrebno oblikovati bodoče duhovnike h kreposti pokore, h kateri Cerkev modro spodbuja v svojih obredih in v časih cerkvenega leta in ki se dopolni v zakramentu sprave. Odtod izvirajo čut za askezo in notranjo disciplino, duh žrtve in odpovedi ter sprejemanje napora in križa. Gre za prvine duhovnega življenja, ki so večkrat posebno težke za mnoge duhovniške kandidate iz sorazmerno udobnih razmer. Taki imajo manj nagnjenja in čuta za te prvine zaradi vzorcev vedenja in idealov, ki jih sredstva družbenega obveščanja naplavlajo tudi v deželah, kjer so življenjske razmere revnejše in položaj mladih težji. Zato so sinodalni očetje, še posebej, da bi duhovniški kandidati mogli po zgledu Kristusa dobrega Pastirja uresničiti »korenito podaritev samega sebe«, lastno duhovniku, zapisali: *»Nujno je zelo poudariti pomen križa, saj je v srcu velikonočne skrivnosti. Po tem poistovetenju s križanim Kristusom kot služabnikom svet lahko spet dojame vrednoto odpovedi, trpljenja in tudi mučeništva v sedanji kulturi, ki je prepojena s posvetnjaštvom, pohleptom in veseljaštvom«.* (Propositio 23)

Iskati Kristusa v ljudeh

49. Duhovno oblikovanje obsega tudi **iskanje Kristusa v ljudeh**. Duhovno življenje je res notranje življenje, življenje prisrčnosti z Bogom, življenje molitve in premišljevanja. Toda prav srečanje z Bogom in z njegovo Očetovsko ljubeznijo do vseh nalaga neizogibno nujnost srečanja z bližnjim, podaritve samega sebe drugim v ponižnem in nesebičnem služenju. Jezus ga je z umivanjem nog apostolom vsem predložil kot življenjski program: *»Zgled sem vam dal, da bi tudi vi delali tako, kakor sem jaz storil vam«* (Jn 13,15).

Vzgoja za velikodušen in zastonjski dar samega sebe, ki jo podpira tudi navadno prevzeta skupnostna oblika priprave na duhovništvo, je neodpovedljiv pogoj za tistega, ki je poklican, da razglaša in odseva dobrega Pastirja, ki da življenje (prim. Jn 10,11.15). Pod tem vidikom mora duhovno oblikovanje razvijati svojo notranjo pastoralno in karitativno razsežnost. Pri tem lahko koristno uporablja tudi pravo, namreč močno in nežno pobožnost do Kristusovega Srca, kot so poudarili sinodalni očetje: *»Oblikovanje bodočih duhovnikov v duhovnosti Gospodovega Srca vključuje tudi življenje, ki je primerno ljubezni in čustvu Kristusa Duhovnika in dobrega Pastirja: njegovi ljubezni do Očeta v Svetem Duhu, njegovi ljubezni do ljudi vse do darovanja v žrtvi lastnega življenja«.* (Propositio 23)

Duhovnik je torej človek ljubezni in je poklican, da vzgaja druge k posnemanju Kristusa in za novo zapoved bratske ljubezni (prim. Jn 15,12). To pa zahteva, da se on sam nenehno prepušča Duhu, ki ga vzgaja za Kristusovo ljubezen. V tem pomenu priprava na duhovništvo nujno vključuje resno **oblikovanje za dejavno ljubezen**, posebno za prvenstveno ljubezen do »ubogih«, v katerih vera odkriva Jezusovo navzočnost (prim. Mt 25,40), in za usmiljeno ljubezen do grešnikov.

V dejavni ljubezni, ki obstaja v podaritvi samega sebe iz ljubezni, ima svoje mesto v duhovnem oblikovanju bodočega duhovnika **vzgoja za pokorščino, celibat in uboštvo**. V tem duhu koncil vabi: »Popolnoma jasno naj bogoslovci spoznajo, da niso določeni za gospodovanje in časti, ampak da se morajo povsem posvetiti božji službi in dušnopastirskim dolžnostim. Posebno skrbno naj bodo vzgojeni v duhovniški pokorščini, ubožnem načinu življenja in v duhu odpovedi samemu sebi, da se bodo z lahkoto voljno odrekli tudi temu, kar je dovoljeno, a ni potrebno, in se bodo navadili upodabljati se po križanem Kristusu«. (DV 9)

Spoznavati, ceniti, ljubiti in živeti celibat

50. Duhovno oblikovanje tistega, ki je poklican, da živi v celibatu, mora posvečati posebno pozornost pripravi bodočega duhovnika, da spozna, ceni, ljubi in živi celibat v njegovi pravi naravi in v njegovih pravih ciljih, torej v njegovih evangeljskih, duhovnih in pastoralnih nagibih. Prvi pogoj in vsebina te priprave je krepost čistosti, ki označuje vse človeške odnose, in ki vodi k temu, da »se izkuša in razodeva... **iskrena, človeška, bratska, osebna ljubezen**, ki je po Kristusovem zgledu zmožna žrtev do vseh in do vsakega«. (Kongregacija za katoliško vzgojo, Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis, 354 – opomba 6)

Duhovniški celibat označuje čistost z nekaterimi značilnostmi, po katerih »se odpovedo zakonski zvezi zaradi božjega kraljestva (prim. Mt 19,12) in se navežejo na Gospoda z nerazdeljeno ljubeznijo, ki se globoko sklada z novo zavezo. Tako postanejo priče vstajenja v prihodnjem veku (prim. Lk 20,36) in dobijo najprikladnejšo pomoč, da neposredno živijo v tisti polni ljubezni, s katero morejo v duhovniški službi vsem postati vse«. (DV 10) V tem pomenu na duhovniški celibat ne smemo gledati kot na preprost pravni predpis, niti kot na čisto zunanji pogoj za priustitev k svetemu redu, temveč **kot na vrednoto**, globoko povezano z duhovniškim posvečenjem, ki upodablja po Kristusu dobrem Pastirju in Ženinu Cerkve, torej kot na odločitev za največjo ljubezen brez pridržka do Kristusa in do njegove Cerkve v polni in veseli razpoložljivosti srca za pastoralno službo. Celibat je treba imeti za posebno milost, za dar: »Ne doumejo te besede vsi, temveč tisti, katerim je dano« (Mt 19,11). Seveda milost, ki ne oprsti, ampak s posebno močjo zahteva zavesten in svoboden odgovor tistega, ki jo prejme. Ta karizma vključuje tudi milost, da tisti, ki jo sprejme, ostane zvest za vse življenje in velikodušno in z veseljem izpolnjuje obveznosti, ki so s tem združene. V oblikovanju za duhovniški celibat je treba zagotoviti zavest o »dragocenem božjem daru«, ki bo navajala na molitev in čuječnost, da bi se dar obvaroval vsega, kar bi ga moglo ogrožati.

Duhovnik, živeč svoj celibat, bo lažje opravljal svojo službo med božjim ljudstvom. Posebno bo lahko s svojim pričevanjem za evangeljsko vrednoto devištva pomagal krščanskim zakoncem, da bodo v polnosti živeli »veliki zakrament« ljubezni Kristusa Ženina do svoje neveste Cerkve, tako kot bo njegova **zvestoba v celibatu pomoč za zvestobo poročenih**.

Pomembnost in občutljivost priprave na duhovniški celibat, zlasti v sedanjih socialnih in kulturnih razmerah, sta vodile sinodalne očete do vrste zahtev, katerih trajno veljavnost je že sicer potrdila modrost matere Cerkve. Verodostojno jih znova predstavljam kot merila, ki se jih je treba držati pri oblikovanju za čistost v celibatu: »Škofje skupaj z rektorji in duhovnimi vodji semenišč naj določijo načela, dajo kriterije in pomagajo pri razločevanju v tej stvari. Pri oblikovanju za čistost v celibatu je izredno pomembna škofova skrb in bratsko življenje med duhovniki. **V času oblikovanja v semenišču je treba celibat predstaviti jasno, brez vsakega dvoumja in pozitivno. Semeniščnik mora imeti primerno stopnjo psihične in spolne zrelosti, pa tudi vztrajno in pristno molitveno življenje; podvreči se mora vodstvu duhovnega očeta. Duhovni vodja mora semeniščniku pomagati, da pride do zrele in svobodne odločitve.** Ta mora temeljiti na cenjenju duhovniškega prijateljstva in na samodisciplini, kot tudi na sprejemanju samote in na pravem osebnem fizičnem in psihičnem stanju. **Zato naj semeniščniki dobro poznajo nauk 2. vatikanskega cerkvenega zbora, okrožnico »Sacerdotalis coelibatus« in Insturkcijo za oblikovanje za duhovniški celibat, ki jo je izdala Kongregacija za Katoliško vzgojo 1974.** Da bo semeniščnik lahko s svobodno odločitvijo sprejel duhovniški celibat zaradi božjega kraljestva, je potrebno, da pozna krščansko in resnično človeško naravo in cilj spolnosti v zakonu in v celibatu. Potrebno je tudi verne laike poučevati in vzgajati glede evangeljskih, duhovnih in pastoralnih nagibov, lastnih duhovniškemu celibatu, tako da pomagajo duhovnikom s prijateljstvom, razumevanjem in sodelovanjem«. (Propositio 24)